

MVF- BULLETTINEN

MEDLEMSTIDNING FÖR MALMÖ VILTVÅRDSFÖRENING

Nr 4-2000

VAPENCENTRALEN

- Din jaktbutik i Malmö -

Nya och begagnade vapen till mycket vettiga priser!

Zeiss kikarsikte 3-12x56 från **7.769:-**
Sellier & Bellot övingsammunition, normalkaliber **20st** från **95:-**
Sellier & Bellot jaktammunition, normalkaliber **20st** från **195:-**
Skyttevästar stor sortering från **225:-**
Fabarm hagelbock från **6.875:-**
Fabarm hagelpump från **3.825:-**
Fabarm halvautomat **6.900:-**
- alla godkända för stålhagel samt med choker och koffert.
Specialerbjudande: Marttiini kniv för jakt o fiske (395:-) **200:-**

**Vi önskar alla våra kunder
God Jul och Gott Nytt Jaktår!!**

Ett besök lönar sig alltid!

Egen vapenverkstad

Öppet:

Vardagar 10-18, Lördagar 10-14

Skeppsbron 3, 211 20 MALMÖ Tel & Fax 040-30 33 88
www.vapencentralen.m.se

REDAKTÖRENS RUTA

Höstmörkret sänker sig och det har varit "andjaktsväder" i ett par omgångar. Jag hoppas att jaktledarna nått dig som anmält intresse för dessa jakter och att du haft tillfälle att delta. För dig som är intresserad av klövviltjakt kan det vara viktigt att notera det erbjuds ett par extra morgon-vaktjaktstillfällen på Vomb: sö 26 nov, sö 17 dec och lö 13 januari. Dessa helgdagstillfällen har kommit till efter önskemål från MVF:s medlemmar, så vi ser fram emot din anmälan att delta.

På MVF:s utbildningssida kan det, utöver en sedvanligt god uppsättning studiecirkel särskilt noteras, att de praktiska inslagen med hundträning kommit till stånd. Varannan söndag (jämna veckor) träffas de som vill träna med sina hundar kl 10.00 på Resåkragården i Sturup. Även om du inte varit med tidigare så är du välkommen att delta! Det är viktigt att vi som har hundar aktiverar oss själva och våra hundar, så att vi kan svara upp mot kraven på fungerande eftersökshundar.

Julhelgen närmar sig, så det är hög tid att upprätta önskelistan inför julen. Jag vill särskilt uppmana dig att vid detta tillfälle tänka på våra annonsörer, så att du kan hjälpa till att visa vår uppskattning av deras medverkan i MVF-Bulletinen.

Vi i redaktionen framför ett hjärtligt tack till alla er som medverkat i MVF-Bulletinen under året och önskar medlemmar, annonsörer, sponsorer och övrig lärekrets en riktigt skön och avkopplande Jul- och Nyårshelg.

Lars G Truedsson

När vintern nalkas aktualiseras nya ansvarsområden. Det är dags att planera för de stödåtgärder du avser att vidta för det vilda under vintern. Beakta då, att om du börjar, så måste du vara beredd att fortsätta hela den tid det finns behov av stöd för det vilda.

MVF-BULLETTINEN. Medlemsblad för MALMÖ VILTVÅRDSFÖRENING

Redaktör och ansvarig utgivare: Lars G Truedsson tel: 040 - 41 12 23, 0709 - 41 33 09 ,
mail: lars.truedsson@telia.com

Annonschef: Anders Wahlström 040 - 96 32 86, 070 - 591 60 35,
mail: anders.l.wahlstrom@telia.com

Tryckeri: Malmö Centraltryckeri AB

Utgivningsplan:

Nr 1 - 20 feb, manusstopp 25 jan. Nr 2 - 20 maj, manusstopp 25 apr.

Nr 3 - 20 aug, manusstopp 25 juli Nr 4 - 20 nov, manusstopp 25 okt.

Red. tar tacksamt emot bidrag till MVF-Bulletinen.

INNEHÅLL

Redaktörens ruta	3	Noterat	11
Utgivningsplan	3	Min första råbock	12
Innehåll	4	Skånska grågäss, en inventering	14
Aktuellt	4	Höstens aktiviteter	20
Kalendarium	5	MVF på Bosjökloster	22
Utbildning	6	Jaktklassiker	23
Bättre Jaktskott	8	Styrelse och kontaktpersoner	26

Medlemsavgift för år 2001

Med detta nummer av MVF-Bulletinen följer inbetalningskortet för 2001 års medlemsavgift. Avgiften skall vara erlagd senast under februari månad. Särskilt viktigt är detta för dem som har funktionärsuppdrag inom föreningen, eftersom erlagd medlemsavgift är ett krav för fortsatt uppdrag.

På talongen har du även möjlighet att notera inom vilken sektion du skulle vilja medverka i. Därutöver har du naturligtvis möjlighet att när som helst ta kontakt med sektionsansvariga eller styrelseledamöter för att få veta vad ett engagemang innebär eller om du vill anmäla ditt intresse för någon uppgift. Medlemsavgiften 2001 är för vuxen 200 kr, make/maka/sambo 75 kr. För ungdom upp till 17 år 100 kr. De får då eget ex. av MVF-Bulletinen.

AKTUELLT

INTRESSERAD AV ATT KÖPA KRONVILTKÖTT?

Att nedlägga och köpa ett vuxet kronvilt kan kännas kostsamt för en ensam jägare. Det kan därför finnas jägare som är intresserade av att dela med sig av sitt byte. Är du intresserad av att köpa 1/2 eller ev. ett helt vuxet kronvilt, kan du anmäla detta till Charlie Johnsson, tel 040 - 46 65 05.

OBS: Skytten svarar för alla avgifter till Malmö stad och MVF och reglerar själv mellanhanden med den som vill vara med och dela bytet.

EXTRA JAKTDAGAR PÅ VOMB.

För att öka möjligheterna att delta i klövviltjakterna på Vomb, ordnas vaktjakt på några lördag- söndagsmorgnar. Se kalendariet och bevaka hemsidan!!

TELEFONPASSNINGEN PÅ KANSLIET.

På grund av sjukdom har det tyvärr varit brister i telefonpassningen på kansliet. Är du osäker på om din anmälan nått fram till jaktledare eller annan funktionär, bör du kontakta denne för bekräftelse.

KALENDARIUM

- Söndagen den 26 nov OBS, nytt! Morgonvak** på klövvilt, Vomb, 1,5 tim före soluppg.
- Lördagen den 2 dec** Tryckjakt på klövvilt, Sturup.
- Måndagen den 4 dec** Tryckjakt på klövvilt, Vomb.
- Lördagen den 9 dec** Småviltjakt Sturup. Saml. kl 09.00, Resåkragården.
- Söndagen den 17 dec** Morgonvak på klövvilt, Vomb, 1,5 tim före soluppg.
- Onsdagen den 27 dec** Småviltjakt Område 1. Samling kl 09.00.
- Lördagen den 30 dec** Tryckjakt på klövvilt, Sturup.
- Måndagen den 8 jan** Tryckjakt på klövvilt, Vomb
- Måndagen den 15 jan** Motioner till MVF årsstämma inl. till kansliet.
- Tisdagen den 16 jan kl 19.00** Temakväll: Vildsvin. Biologi, jakten, eftersök och hundar.
- Lördagen den 13 jan** Morgonvak på klövvilt, Vomb, 1,5 tim före soluppg.
- Lördagen den 20 jan kl 09.00** Örn-safari. Saml. på Kvarnbygården. Föranmälan med telefonuppgift till kansliet *senast on 19 jan.*
- Lördagen den 27 jan** Tryckjakt på klövvilt, Sturup.
- Onsdagen den 31 jan** Motioner till Malmö-Burlövs Jaktvårdskrets inlämnade till kansliet.
- Söndagen den 11 feb. kl 09.00** Förberedelse för kråkjakterna. Samling på Kvarnbygården
- Torsdagen den 15 feb kl 19.00** Årsmöte för Malmö - Burlövs Jaktvårdskrets. Lokal: Kvarnbygården.
- Tisdagen den 20 feb kl 19.00** Temakväll: Fåglar. Från svenska fjäll till norska fågelberg. En berättelse i bilder. Ragnar Alm är en flitig fjällresenär och duktig fotograf. Fina bilder både på fåglar och natur utlovas.
- Söndagen den 25 feb** Kråkjakt. Saml.plats och tid meddelas den 11 feb.
- Lördagen den 3 mars** Kråkjakt. Saml.plats och tid meddelas den 11 feb.
- Vaktjakt på klövvilt** Månd. Vomb; Onsd. Sturup; Torsd. Malmö. Kontakta kansliet eller jaktledaren för detalj information och anmälan.
- Inför jakterna** sker samling för område 1 på Kvarnbygården, omr 4 (Sturup) på Resåkragården och för område Vomb vid slaktboden.
- Till temakvällarna är även gäster som ej är medlemmar i MVF välkomna.**
- Tillkommande aktiviteter och ändringar** anslås på Kvarnbygårdens anslagstavla och informeras om via kansliet eller vår hemsida: <http://www.mvf.nu>

UTBILDNING

När höstens mörker närmar sig och älgjakten ligger bakåt i tiden tar vi i MVF åter upp studieverksamheten och ser fram mot "Ijusare" tider.

Som vanligt är det ett stort sug efter att få gå **Jägarskolan** hos oss och det kan vi tacka våra duktiga cirkelledare för, som gett oss ett gott renommé i Malmö-regionen. Två jägarcirklar är redan fullteknade där Robert Jörgensen (start 8 november) och Lennart Splittdorff (start 4 december) är cirkelledare. Även en tredje cirkel är på gång....

Normalt brukar vi starta **Från skott till gryta** i slutet av oktober men eftersom Sven Altrell med fru är och hälsar på sin son i Chile är kursstarten senarelagd till den 21 november. Vi i föreningen hälsar Sven välkommen åter inför kursstarten.

När Från skott till gryta är avslutad är det dags att starta upp **Bättre jaktskott**, där man kan förkovra sig i skyttets svåra konst under sakkunnig ledning av någon av våra skytteinstruktörer. Som du säkert känner till är man inte utbildad som jägare bara för man tagit sin Jägarexamen. Du som har gått dessa båda cirklar efter avlagd Jägarexamen kan säga att nu är jag teoretisk utbildad för jakt. Ett bra sätt att lära sig mer om den praktiska delen av jakten är att kontakta någon av våra jaktledare och fråga om du inte kan få vara med vid föreningens jakter, som **drevkarl eller åskådare**, t ex. genom att sitta i ett jaktorn tillsammans med någon erfaren jägare.

Två cirklar är igång inom **Vapen, am-**

munition och handladdning, med bl a Olle Lundborg som cirkelledare. Detta är en cirkel där deltagarna snabbt tjänar in sin cirkelavgift om de själva börjar att ladda sin egen ammunition. Efter genomgången kurs har de som är medlemmar i MVF tillgång till föreningens laddrum, där man handladdar sin egen kulammunition.

Hundträning är med dagens krav på jägare ett synnerligen viktigt utbildningsområde. Utöver de grundläggande kurserna **Jakthundens grunddressyr** och **Eftersöket**, ordnar MVF gemensamma träningstillfällen var fjortonde dag för de medlemmar som önskar delta. Kontakta kansliet, tel 040 - 49 49 30, eller Eskil Larsson, tel. 0708 - 48 69 50 för uppgift om tid och plats för nästa träningstillfälle. När det gäller det övriga kursutbudet har vi för närvarande inte tillräckligt med anmälningar för att nu starta dessa cirklar. Känner du någon som är intresserad

kan du medverka till att de kommer igång snabbare. Hör av dig till kansliet eller till Anders Wahlström om du har några frågor om dessa kurser.

För att delta i en studiecirkel i MVF behöver man inte vara medlem. Kontakta vänner, grannar, släktingar med flera och föreslå dem att anmäla sig till våra cirklar.

Förfrågningar och anmälan görs till MVF:s kansli tel. 040-49 49 30 eller till Anders Wahlström tel. 040-96 32 86, 0705-91 60 35 (kvällstid, kl 18.00-21.00) Ett tips - om du inte vet vad du skall ge bort i julklapp eller i födelsedagspresent, kontakt oss så "fixar" vi ett presentkort som kan användas som delikvid för en cirkel eller kurslitteratur.

Vi på Utbildningssektionen önskar Er alla, såväl cirkelledare, cirkeldeltagare som medlemmar, en riktigt God Jul och ett Gott Nytt År

*för studiesektionen
Anders Wahlström*

Välkomna till oss och julhandla.

Vi har större sortiment än någonsin!!

EXEMPEL:

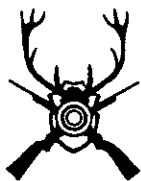
Browning Bar Light med kikarsikte
Leupold 3-9x40, stålfästen
Jakti pris 12 400 kr

Tikka All-Weather, rostfri låda och
slutstycke, specialpris från 7 895 kr

Kikarsikten:

Leupold Vari XIII 3,5-10x50,
belyst riktmedel: 8 495 kr

Docter Germany 2,5-10x48,
belyst riktmedel: 8 995 kr

DALBY JÄRN JAKT & DIVERSE AB
LUNDAVÄGEN 1, 240 10 DALBY
(mitt emot gästis)
TEL 046 - 20 00 21

Studie
främjandet

Det naturliga studievalet!

**Språk - Data - Miljö och natur - Dans - Teater
Konst - Foto - Musik - mm**

Tag kontakt med Studiefrämjandet. Vi har resurser!
Fackmän, fotolabb, videokameror, videoredigering, inspelningsstudio, datalabb, projektrum och kopieringsmöjligheter.

Besök vår hemsida: www.sfr.se/svs

Studiefrämjandet, Box 170 79, 200 10 MALMÖ

Triangeln Föreningsgatan 7

Tel 040 - 10 87 80

Fax 040 - 10 87 99

Sofiepark Ystadsgatan 53

Tel 040 - 672 72 40

Fax 040 - 672 72 49

Bättre jaktskott

Introduktion och mål med kursen

Denna kurs kändes mycket angelägen i synnerhet för att förbättra hagelskyttet. Jan Åkervall, som har tagit över denna kurs efter Lars-Göran Nilsson, kallade till kursstart i slutet på mars. Det är en bra tid med ljusa kvällar och deltagare som är sugna på att komma igång med skytte- och jaktträningen på vårkanten. Av sju anmälda var vi fem som kom att fortsätta kursen. För oss var antalet bra eftersom vi fick träna mer, men det borde ju vara betydligt fler som går denna viktiga kurs. Efter presentation och kursinformation fick vi fylla i ett formulär om vår skytte- och jakt- erfarenhet, hur mycket och vad vi tränat samt vilka mål vi hade med denna kurs.

Vi fick också uppskatta vår träffprocent på olika moment vilken efter kursen borde komma upp en bra bit över femtio. Tanken från Jans sida vara att anpassa kursen till våra önskemål. Genomgående önskade man att uppnå en bättre jämnhet vid hagelskyttet samt att öka svårighetsgraden jämfört med tidigare träning. Det fanns också önskemål att träna kulskytte på älgbana. För min egen och min son Fredriks del, var ett av målen med kursen att klara föreningens krav på godkända hagelserier samt godkänd älgbana med tanke på höstens jakter. Vi har varit med på ett par småviltjakter och avlossat något skott mot hare respektive fasan men inte träffat. Däremot har jakt med studsare lyckats då jag själv i februari sköt mitt första kövilt, ett smaldjur av dov, på föreningens tryckjakt

Jan Åkervall instruerar Fredrik Eriksson på trapbanan i Staffanstorp

och Fredrik en råbock på jaktpremiären på Sturup.

Kursens uppläggning

Kursen bestod av 10 sammankomster där bara det två första, som var av teori- karaktär, hölls på Kvambygården. Vid den andra träffen gick vi igenom kurs- materialet som vi läst in dvs "Jaktskyttets ABC" av CG Smålänning och SG Alle- vik samt studiehandledning och tränings- metoder. Vi diskuterade hagelsvärmens form, vilka trångborring som är lagom, vad stålhel eller alternativ hel för med sig i helstorlek mm. Att hel- vapnet är ett syftningsvapen som skall "lyftas uppåt - framåt som en glidning" skulle nu läras in i ryggmärgen. Vi vi- sade också för Jan upp vår anläggnings- teknik och tittade på skränkningen av helbössorna. För vår del hade vi kur- sen till ära äntligen köpt egna helgevär där skränkningen mm var kontrollerat. Nu hade vi fått obegränsade tillfällen att öva de viktiga torranläggningarna. En av kursdeltagarna hade ingen egen bössa utan fick låna föreningens eller Staffanstorps hagelskytteförenings bössa vilket försvårar då individuell tillpassning inte kunde göras. Det var bra att få lära sig var hur man avgör vilket öga som är dominant vilket har stor betydelse för träffsäkerheten vid hagelskytte. Jan beto- nade också säkerhetsaspekterna vid hagelskyttet, bruten bössa samt naturligt- vis hörselskyddsbehovet. Vi fick också en liten inblick i hur man kan tillverka sina skott själv och se hur laddningsrummet är utrustat.

Skytteträning i Staffanstorp

Så var det andra veckan i april dags för start av hagelskyttet på skyttebanan i Staffanstorp, föreningens träningsbana.

Tanken var att öka kvaliteten i skyttet och inte skjuta mer än 2-3 serier per gång i bör- jan. Vi värmdes upp med några rakt utåt- gående duvor var för att Jan skulle få en bild av var vi stod i hagelskyttet. Jan såg efter så att vi inte stannade upp i svingen och att vi behöll framförhållningen. Snart nog började vi med variabel utkastning och skifte av plats efter var femte duva. Man märkte snabbt att man träffade olika bra beroende på om man skulle fånga upp du- van från höger eller från vänster alltså om det blev en höger eller vänster sving. Va- riationer även i höjd försvårade dessutom ytterligare. Om träffprocenten började bli för låg gick vi tillbaka till tidigare moment för att återfå känslan och självförtroendet. Jan var ständigt alert för att korrigera och finslipa på våra anläggningar och sving och berömma när vi var värda det. Vi träffades sedan 1-2 ggr/vecka med undantag för någon vecka. Det märktes att våren kom- mit eftersom det ofta var ganska fullt på banan och jägarskolorna behövde också komma till. Några gånger tränade vi på duvor som kastades ut från ett litet hus omedelbart till höger om skjutplatsen. Detta var extra kul och det gällde härvid att ha en betydande framförhållning för att träffa. Vi tränade också på duvor som kas- tades från ett högre torn. Placerade rakt under kastarfönstret kallade vi på duvan och det gällde sedan att hinna i kapp den flyende och fallande duvan. Man fick då stå beredd med bössan uppåtriktad. Det märktes att några hade naturlig fallenhet för detta och klarade de flesta duvorna. De kunde sedan ha problem i ett annat moment där det gick bättre för andra. Flera kvällar var riktigt sköna med värmande aftonsol som dock gärna ville blända i vissa vink- lar. Stämningen i gruppen var också trev- lig och det blev mycket prat om jakt och annat i pauserna under skytteträningen.

Hagelskytteprov och älgbana

Successivt blev vi säkrare och säkrare och det var dags att börja med provserier. Dessa kan göras antingen som vanliga jägartraserier med 9 träff av 15 med två patroner i bössan eller som 25-skottsserier med enkelpatron och minst 13 träff. Tre serier skall klaras för godkänt prov. För att klara jägartrap behöver man träna att använda andra skottet vid bom på det första eftersom andra skottet annars gärna vill komma för sent. En av kursträffarna ägnade vi huvudsakligen åt att skjuta provserier och alla höjde sig och fick ihop sina serier. Vi var också stolta över att föreningens hagelskyttemästare för i år var en i vår grupp nämligen Thomas Petersson. Det gällde ju nu för oss andra att visa att vi inte var sämre. Jan bokade älgbanan i Maglarp en dag i juni och Stridsberg själv ledde träningen. Vi sköt först några precisionsskott för att därefter skjuta på älgbanan. Man skall träffa stillastående älg och den därefter "springande" älgen både från höger och från vänster position.

Efter ett par serier om 4 skott var tekniken någorlunda med minst bronsserier för egen del och nära guld för Fredrik. Detta kändes skönt inför höstens klövvilt och eventuella älgjakt och bra att kunna åka hem med intyg om godkänd älgbana redan nu. Jag tycker nog också att älgbanan är svårare att klara än älgdekalen som annars är tillräcklig för föreningens jakt.

Avslutning

Sista träffen före midsommar ägnade vi åt avslappnad träning och det märktes att den idoga träningen hade gjort stor nytta på hagelskyttet. De mål som jag och Fredrik satt upp för kursen blev också mycket väl uppfyllda. Det behövs dock fortsatt mycket träning av hagelskyttet och man måste också komma ihåg att förhållandena är annorlunda på jakt. Tack Jan för den trevliga kursen och Din engagerade insats för att förbättra vårt hagelskytte. Jag kan varmt rekommendera kursen till alla som gått jägarskolan och andra som känner att hagelskyttet behöver förbättras.

Text och foto: Karl-Fredrik Eriksson

Karl Fredrik Eriksson, kursledaren Jan Åkevall, Fredrik Eriksson och Bengt Kahn

NOTERAT

Hyresgäster på Kvarnbygården.

Sedan i september månad har vi hyresgäster på Kvarnbygården. Det är Sportfiskarna, som nu har sin distriktsexpedition här och disponerar andra våningen. Genom arrangemanget får MVF en intäkt och Sportfiskarna en lägre hyra än vad de hade för sina förra lokaler. Båda föreningarna har alltså fördel av arrangemanget. Vi hälsar Sportfiskarna välkomna och hoppas att de kommer att trivas hos oss.

Dansband i "svinhuset"

Dansbandet "Rocka Jil" har fått hyra replokal i det som vi vanvördigt kallar svinhuset. De repeterar tills vidare där en kväll i veckan, på onsdagskvällar.

TV-inspelning.

Under ett par veckor nu i höst hade TV hyrt in sig i våra lokaler för att spela in delar av Mankells senaste bok. Filmen kommer så småningom som TVserie.

MVF 100 år.

MVF:s ursprungliga stadgar fastställdes den 27 mars 1902. Vi skall alltså fira föreningens 100-årsjubileum år 2002. Detta skall naturligtvis ske med tillbörlig pompa och ståt. För att högtidlighålla detta förväntar sig styrelsen medlemmarnas medverkan.

Har du förslag till hur vi skall fira föreningens 100-årsjubileum?

Har du tillgång till uppgifter som kan vara av intresse för föreningens historia eller en jubileumstidskrift?

Nu går planeringen igång på högvarv, så hör av dig så snart du kan till Lars Åke Larsson, tel 040 - 48 50 69, eller Lars G Truedsson, tel: 040 - 41 12 23, 0709 - 41 33 09 eller mail: lars.truedsson@telia.com.

VAPEN

VAPENSKÅP

AMMUNITION

JAKTTILLBEHÖR

Tisdag - fredag kl 09.00 - 18.00

Lördag kl 09.00 - 12.00

(Måndag stängt)

Min första råbock

Äntligen blev det onsdagen den 6/9 2000 och jaktpremiär på Sturup på det nya millenniet. Efter en lång och seg skoldag skulle det bli skönt att få komma ut i naturen och göra något helt annorlunda. När jag och pappa plockat ihop alla våra saker och ätit lite, så att vi skulle klara kvällens jakt, var det dags att ge oss iväg ut mot Resåkragården. Klockan var halv sex och eftersom jakten skulle börja vid sex var vi en smula stressade. Efter cirka 30 minuters körning var vi till slut framme vid gården. Så här på jaktpremiären var det naturligtvis många som ville vara med och jaktlaget blev fulltaligt. Det som jag bland annat tycker gör jakten på Sturup så spännande och händelserik är att man så gott som varje gång får se djur. Jag tänkte tillbaka på föregående års jaktpremiär då jag och min pappa satt tillsammans i torn 5 och fick se en rejält stor kapital kronhjort, hind och två kalvar på bara 50 meters håll. Den här gången skulle jag för första gången sitta själv hela jakten vilket drev upp spänningen ytterligare en bit. Så var det utlotning av passen och av en ren tur drog jag just torn 5. Min pappa fick tornet mittemot som ligger ute på den stora viltåkern vid grytet. Så var det dags att med förväntansfull och pirrande känsla i magen ge oss ut till passen. Sven Altrell följde med oss ut och visade vilka skjutriktningar som var tillåtna och ej tillåtna. Vi önskade varandra lycka till. Sedan gick jag så försiktigt jag kunde ut till mitt pass. Väl uppe i mitt pass tittade jag för säkerhets skull en gång i pipan så att ingen kvist eller liknande hade kommit in. Jag lade handkikaren på en liten hylla, tryckte i

patroner och efter fyra irriterande klick var bössan äntligen laddad och säkrades. När jag sedan tittade upp för att se mig omkring i omgivningen fäste sig plötsligt min blick på något ljusbrunt ca 150 meter bort. Pulsen steg till max, jag tog upp kikaren och försökte på en darrig hand urskilja djuret. Det var en råget som stod och tittade fram ur skogskanten mot väster. Eftersom det bara var hornbärande djur som var lovliga hoppades jag självklart på att en bock också skulle komma fram. Som kommen från ingenstans stod plötslig en bock bredvid geten och som dragna av en magnet kom de allt närmare och närmare mig. Nu var avståndet bara 100 meter och djuren började svänga allt mer inåt mot den skogskant där jag satt. Jag hade ingen chans att skjuta dels för att djuren var i rörelse och dels för att de var nära en mark som inte tillhörde föreningen. En besvikelse spred sig i kroppen då jag kände att jag troligtvis inte skulle få fler chanser i kväll och att jag hade varit så otroligt nära. Det dröjde dock bara ca 1 minut tills djuren hoppade ut igen och den här gången framför mig på bara 30 meters håll. Pulsen steg igen. Jag visslade till för att bocken skulle stanna och vända bredsida till. Bocken vände direkt bredsida till och jag korrigerade in siktet precis bakom bogen. Skottet gick och för en sekund blev sedan allting tyst. Bocken slog bakut med benen och gick sedan sakta mot gräset bara 20 meter från där jag satt i tornet. Jag repeterade in en ny kula och försökte hitta bocken i siktet då jag såg att den lagt sig ner. För en stund visste jag knappt vad jag hade gjort eller

vad jag skulle göra.

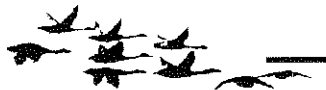
Det hade bara gått 10-15 minuter från jag satte mig i tornet, klockan var ca tjugo minuter i sju, och det var fortfarande dagsljus. Efter en stund beslutade jag mig för att gå ned från tornet och se efter att bocken verkligen låg där. Och där låg den, mitt livs första djur som jag skjutit! Jag drog fram bocken mot tornet och pappa, som sett och hört vad som hänt från sitt torn, kom för att hjälpa mig samt ringa och meddela Eskil Larsson. Jag fick en oerhörd glädje och lättnadskänsla som knappast går att beskriva. Jag kunde inte tro det riktigt att jag, nu efter flera års väntan, faktiskt hade skjutit mitt livs första djur. Extra roligt var det att det var en stilig bock så att jag kan få ett verkligt fint minne i form av en udda 6-taggers trofé att hänga upp på väggen. Vi hjälptes åt att passa bocken och eftersom det var ganska varmt och en del insekter i luften trädde vi sedan om en viltsäck. När jak-

ten var slut bar jag sedan bocken över axlarna tillbaka till gården och var mäktigt stolt när jag kunde visa upp den för jaktlaget och bli gratulerad. Min bock vägde cirka 19 kg i passad vikt. Skottet hade tagit precis bakom bogen och gått igenom utan köttförstöring. Ytterligare en råbock sköts senare på samma viltåker av Sven Larsson och tillsammans kunde vi visa upp våra fina råbockar för jaktlaget och förevisas av Lars Truedsson. Hemma blev det sedan gratulationer av mamma och storebror. Vår 4e månaders jaktlabrador-tik var också mycket intresserad av råbocken och började skälla i upphetsningen. Efter ett par dagar, när vi hade tagit om hand och styckat råbocken, såg jag av trofén. Jag kokte, skrapade ur och blekte med väteperoxid och den skall nu bara monteras på en sköld som jag håller på att göra. Till sist vill jag tacka MVF för all utbildning jag fått och förtroendet vid jakt.

Fredrik Eriksson, ungdomsmedlem

Fredrik Eriksson och Sven Larsson efter en lyckad premiärjakt på Sturup.

Halsringmärkning av grågäss i Skåne 1984-2000

För några månader sedan skedde den officiella invigningen av den första fasta förbindelsen över Öresund på 9000 år, om vi bortser från de vintrar då sundet legat tillfruset. Samtidigt avslutades ett miljöövervakningsprojekt, Galande grågåsen, vilket löpt under åren då Öresundsbron byggdes. Anledningen är naturligtvis att Saltholm numera är en av världens viktigaste ruggningslokaler för denna art. För studierna ute på Saltholm var man i stort behov av halsringmärkta individer, vilka endast kunde fås från Skåne. Av den anledningen har Öresundskonsortiet bekostat fångst av grågäss för halsringmärkning i västra Skåne under åren 1996-99. På den skånska sidan har Leif Nilsson varit projektledare, medan Hakon Persson ansvarat för fångstarbetet. När nu Öresundskonsortiet upphör som finansör känns det angeläget att kritiskt granska om det finns anledning att fortsätta det halsringmärkningsprojekt som inleddes redan 1984. Nedan följer en avrapportering av den halsringmärkning som skett under de gångna 17 åren, en sammanfattning av några av de viktigaste resultaten som erhållits vid studiet av dessa halsringmärkta grågäss, samt avslutningsvis några ord om framtiden

Halsringmärkning 1984-2000

Målsättningen under de senaste sju åren har varit att vidmakthålla ett tillräckligt stort antal halsringmärkta grågäss i Ydingen, Fjällfotasjön, Klosterviken och Börringesjön, för att samtliga pågående forskningsprojekt inom och utom landets

gränser skulle kunna genomföras. Av olika anledningar har detta inte lyckats fullt ut (Tab. 1, 2). Paradoxalt nog har gässen blivit allt mer svår fångade ju talrikare de blivit. Flerstädes är det nu omöjligt att genomföra ett fångstförsök utan att någon vaksam gås genast slår larm efter att ha upptäckt någon ur fångstteamet. Innan vi når fram till själva fångstplatsen hinner sedan samtliga familjer springa runt det uppsatta nätet och sätta sig i säkerhet ute på sjön. Kreatursbetet har ändrat karaktär vid Fjällfotasjön och Börringesjön, vilket har gjort gässen hart när omöjliga att fånga vid dessa båda sjöar. 1996 var ett mycket dåligt häckningsår för arten, sannolikt beroende på att de flesta ungarna dog strax efter kläckningen. Vid Klosterviken kom till exempel endast ett av de 70 paren med ungar det året. Hanen i det paret (AZV) är projektets verkliga veteran, märkt som häckare redan 1985, återfångad och försedd med ny halsring 1999. Fångstarbetet är till stor del beroende av frivilliga, av vilka många måste planera sina semestrar upp till ett halvt år i förväg. Därför har det något år inträffat att fångstteamet varit på plats mer än en vecka innan gässlingarna varit stora nog att förses med halsring. Att försöka fånga gässen ensam kan krönas med total framgång, såsom 1990, men resulterar oftast i dess raka motsats. Sett över perioden som helhet har i genomsnitt 34 gamla fåglar och 100 gässlingar märkts årligen. Sett ur ett nationellt populationsovervakande perspektiv sker märkningen i en extremt liten skala. Eftersom den svenska grågåspopulationen numera uppgår till c:a 100.000 i september, ligger

andelen av det svenska beståndet som halsringmärks vart år i storleksordningen en tiondels procent.

Halsringmärkningens obestridliga styrka är naturligtvis att det går att samla in så otroligt mycket data från varje individ som märks. Teoretiskt kan man följa en enskild gås året om, från det att den märks vid c:a 6 veckors ålder tills den dör drygt 20 år senare. Förutsättningen är naturligtvis att gässen inte förlorar sina halsringar. Den första generationen halsringar som användes i Norden tålde inte UV-ljus, vilket fick till följd att hanarna började förlora sina ringar redan 8 månader efter märkningstillfället. Dessa ringar togs ur bruk 1986. Sedan dess har vi inte haft några sådana problem, men helt befriade från förluster har vi inte varit. Det faktum att vi har fångat på samma lokaler under så många år har resulterat i mer än 200 återfångster av tidigare halsringmärkta individer, vilket i sin tur har gett oss en detaljerad kunskap om hur stora dessa halsringförluster är. Dylig kunskap är av ringa betydelse så länge märkningarna endast utnyttjas för flyttningsstudier, men när man böjar utnyttja de insamlade avläsningarna för överlevnadsanalyser är det av vital betydelse att man vet hur dessa förluster varierar mellan olika grupper av gäss.

Den genomsnittliga årliga förlusten av halsringar har varit 2,9 %, en av de klart lägsta andelar som rapporterats för en halsringmärkningsstudie. Den är trots det långt ifrån försumbar, ty andelen varierade beroende på kön, fågelns ålder vid märktillfället, samt flyttningsstrategi. Den årliga förlusten var fyra gånger högre bland hånar än bland honor (5,5 % respektive 1,4 %), dubbelt så hög bland fåglar märkta som ungar jämfört med de som

märkts som fullvuxna, bland såväl hånar (8,4 % respektive 4,6 %) som honor (1,7 % respektive 0,7 %), och klart högre bland de som övervintrade i sydvästra Spanien än bland de som tillbringade vintern någon annanstans, bland såväl banar (9,1 % respektive 2,5 %) som honor (2,3 % respektive 0,6 %). Den primära orsaken till förlusterna var påskjutning i samband med jakt. Hanarnas högre förluster förklaras med de strider som uppstår om honornas gunst. Tänk vad bekvämt att ha en halsring att bita sig fast i när man skall ge rivalen en omgång. Faktum är att bland de gäss som förlorade sin halsring innan de återfångades, hade alla utom en gjort det under perioden 1 februari - 20 april. Ungfågelnas högre förluster kan relateras till det kringflackande liv de för från det ögonblick de frigör sig från föräldrarna tills dess att de etablerar sig som häckfåglar. Utforskandet av potentiella lokaler för häckning, ruggning, rastning och övervintring ökar naturligtvis markant risken för påskjutning.

Resultat

De senast gjorda analyserna har bekostats av Carl Tryggers Stiftelse för Vetenskaplig Forskning och gjorts inom ramen för ett projekt med titeln "Short-stopping" - en källa till ständigt ökande samhällskostnader. *Short-stopping* innebär att en fågelpopulation skiftar övervintringsområde från det traditionella till ett som ligger betydligt närmare häckningsområdet. Företeelsen finns framförallt beskriven hos svanar och gäss. Välkända exempel är snögåsen i Nordamerika och tundragåsen i Europa. Trots att tundragåsen tidigare detta sekel förekom i hundratusental i norra Spanien kan antalet övervintrare på den Iberiska halvön numera räknas på fingrarna. Detta beror inte

på någon populationsminskning, utan på att tundraåsen har förskjutit tyngdpunkten i sin vinterutbredning norrut, till norra Tyskland och Holland. Idag kan vi bevitna en motsvarande förskjutning av vinterlokalerna norrut hos grågässen, såväl hos de norska, från Doñana till Duero-dalgången, som hos de baltiska, från Doñana till sydvästra Holland. På hemmaplan har vi under de senaste årtiondena kunnat bevittna hur taigagåsen förflyttat sina höstlokaler allt längre norrut. Kanske kommer vi att under de närmaste årtiondena få se andra arter följa efter. Blåsgåsen har blivit allt talrikare på de sydskånska gåslokalerna och vid den senaste novemberinventeringen blev slutsumman rekordhöga 37.308 ex. Även tundraåsen har under de två senaste åren visat liknande tendenser, framförallt i oktober. Vilka faktorer ligger bakom dessa storskaliga förändringar?

Skånska häckfåglar är extremt trogna sina respektive övervintringsområden, oavsett om det gäller Doñana, Holländska Deltat, Villafáfila eller Merja Zerga. Hanarna återfanns i 99,8 % av fallen och honorna i 98,7 % av fallen i samma område som vintern dessförinnan. En hane och sju honor skiftade från Doñana till Holländska Deltat, medan en hona skiftade i motsatt riktning. Förutom dessa byten av övervintringsområden har en viss flexibilitet noterats hos några individer. Bland de som övervintrar i Holländska Deltat var det fyra märkta som följde med sina artfränder till Doñana när vintern 95/96 kom ovanligt tidigt, medan andra tillfälligt har flyttat ner till norra Spanien om vintern har blivit alltför utdragen. På samma sätt har en del gäss flytt Doñana när det området drabbats av svår torka, antingen söderut till Merja Zerga eller norrut till

Villafáfila.

När ungarna uppnått vuxen ålder och etablerat sig som häckfåglar, återfinns sju av åtta i samma övervintringsområde som sina föräldrar. Andelen var lika stor hos båda könen, men däremot skilde det i destination hos de som bytte område. Bland honorna var det, jämfört med föräldrarna, ungefär lika många som övervintrade närmare som längre bort från häckningsområdet, medan samtliga hånar återfanns närmare.

Dessa individuella byten av övervintringsområde norrut har naturligtvis bidragit till den kraftiga ökningen av antalet övervint-rare i Holland, men de kan inte på långt när förklara den. Istället är det den betydligt högre överlevnaden och den avsevärt större ungtproduktionen hos de som övervintrat i Holland, jämfört med de som flyttat till Spanien, som gett upphov till detta typ-exempel på *short-stopping*. Kanske håller ett jämviktsläge på att uppstå, ty skillnaderna i överlevnad och häckningsframgång mellan de som övervintrar i respektive land har jämnats ut under senare år.

De skånska grågässen är också extremt trogna sina häcklokaler; 98,5 % av hanarna och 99,5 % av honorna återfanns häckande i samma sjö som året dessförinnan. De som bytte lokal flyttade aldrig längre sträcka än sex km och oftast endast till nästa sjö. Förklaringen till denna extremt höga ortstrohet sammanhänger med att parbildningen efter partners död, eller en skilsmässa, sker i häckningsområdet, antingen direkt efter ankomsten från vinterkvarteret, direkt efter vingspennruggningen eller strax före höstflyttningen. Därmed skiljer sig grågåsen från andra gåsarter, hos vilka parbildningen sker i vinterkvarteren, vartefter

hanen följer honan till hennes häckningsområde. Grågåsen bildar par med en sedan tidigare känd individ, vilket uppenbarligen inte är fallet hos andra arter.

Ungfågelspridningen hos våra grågäss är däremot den typiska för andfåglar, med honorna som blir kvar nära födelseplatsen, medan hanarna sprider sig. Faktum är att samtliga honor återfanns häckande inom sju km från den plats där de vuxit upp, 87 % i samma sjö, ytterligare 11 % i ett intilliggande vatten. Av hanarna var det endast 11 % som återfanns häckande i den sjö där de vuxit upp, medan de andra återfanns häckande upp till mer än 1.000 km därifrån. Men även om hanarna spred sig till stora delar av den baltiska grågåspopulationens häckningsområde, återfanns två tredjedelar inom 30 km från den plats där de vuxit upp.

En effekt av att honor sällan häckar mer än några kilometer från den plats där de vuxit upp är att arten endast långsamt sprider sig till nya områden, vilket blir speciellt tydligt då den måste sprida sig mer än 10 kilometer i ett steg. Trots att det redan för 10 år sedan fanns mer än 1.000 häckande par i Skåne saknades arten helt och hållet i sjökomplexet Oppmannasjön-Ivösjön-Levrasjön. Som bekant har grågåsen sedan dess etablerat sig även i dessa tre sjöar.

Framtiden

Uppmärksamheten kring dammolyckan i Aznalcollar för två år sedan blev enorm tack vare att den inträffade på tröskeln till Doñana National Park, ett av Europas fågelrikaste områden. Trots ett enormt uppretningsarbete finns det fortfarande höga halter av tungmetaller kvar i marken i delar av det drabbade området. Från allra första början framfördes det från ett flertal håll farhågor om vilka effekter

denna cocktail av metaller kunde ha på organiskt liv. Förra sommaren fann man i en intilliggande koloni av vit stork 25 ungar med kraftigt deformerade näbbar, vilket underströk allvaret i situationen. Från ledande vetenskapligt håll i Spanien efterlystes ingående studier av metallernas effekter på häckningsframgången hos flyttfåglar.

Som idealiska för dessa studier utsågs de skånska grågässen, tack vare att det redan fanns 14 års studier av hur olika faktorer i Doñana påverkar häckningsframgången i Skåne. Sommaren 1999 deltog en kvartett från Estación Biológica de Doñana vid fångsten i Skåne, för insamling av data och för planering av ett gemensamt 5-årigt forskningsprojekt. Finansieringen av detta projekt är inte löst, men olika alternativ diskuterades sistlidna januari, vid ett internationellt möte i De Haan, Belgien. För att inte äventyra detta projekt genomfördes fångst för halsringmärkning även i år, trots att det till största delen fick ske på ideell basis.

Tack

Ekonomiskt stöd för märkningarna har erhållits från Nordiskt Kollegium för Viltforskning, Svenska Jägareförbundet, Carl Tryggers Stiftelse för Vetenskaplig Forskning, Gustaf Danielssons Fond och Öresundskonsortiet.

Då det största av fångstnäten, mätande 175 x 1,8 meter, efter 10 års flitigt bruk började få alltför många stora hål ställde Sune Jönsson upp och försatte det i nyskick. För hjälp i samband med fångstarbetet under åren 1994-2000 vill jag rikta ett stort tack till Bo Berggren, Roselyne Besson, Koos Beukema, Adrie Burnett, José Juan Chans, Annie Dallmeyer-van Dijk, Fred Cottaar, Miguel Ferrer, Håkan Fex, Jetty Gaestra-Blaauw, Gema Gonzales, Pieter

de Graaf, Peter van Haaren, Mieke Hemminga, Lars Hillström, Fernando Hiraldo, Ali Horn, Harry Horn, Alain Kim, Johan Krol, Ria Krol, Annemarie Lohding, Sylvie Meret, Gerhard Moll, Leif Nilsson, Ana Norlén, Nel Otter, Masoud Rokni, Ruud van der Steen, Hanne Tatchell, Jan van Tussenbroek, Thijs van der Valk, Anneke Vegelin, Eric Vegelin, Jan Vegelin, Robert-Jan Vegelin, José Verbeek, Kees Verbeek och Berend Voslamber.

Detta projekt hade varit omöjligt att genomföra utan en positiv inställning från markägare, jakträttsinnehavare och arrendatorer, av vilka jag först och främst vill tacka Eva Ramel, Erik Thott och Bokskogens Golfklubb.

Hakon Persson Ekologihuset, LUND.

En lyckad jakt börjar hos

Länsmansg. 1 - 232 34 Arlöv
Tel 040 - 43 26 26
Fax 040 - 43 57 03
E-post: jakt.camo@swipnet.se

BESÖK ÄVEN VÅR HEMSIDA
<http://home.swipnet.se/jaktcamo/>

Tabell 1. Antal halsringmärkta häckande grågäss i Skåne 1984-2000. Drygt tio ruggande icke-häckare av varierande ålder ingår bland häckarna. En årsvis redovisning av de första 10 åren återfinns i Persson (1994).

	1984-93	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	S:a
Yddingen	123	30	17	5	18	27	33	24	277
Fjällfotasjön	58	-	-	8	-	-	-	-	66
Klosterviken	77	11	-	-	14	9	11	9	131
Börringesjön	65	-	10	1	-	-	1	-	77
Snogeholmsjön	23	-	-	-	-	-	-	-	23
Ellestadssjön	1	-	-	-	-	-	-	-	1
Summa	347	41	27	14	32	36	45	33	575

Tabell 2. Antal halsringmärkta grågåsungar i Skåne 1984-2000. En årsvis redovisning av de första 10 åren återfinns i Persson (1994).

	1984-93	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	S:a
Yddingen	343	70	87	27	56	105	52	62	802
Fjällfotasjön	170	3	6	16	-	-	-	8	203
Klosterviken	267	45	-	-	29	44	62	50	497
Börringesjön	125	1	2	-	1	-	1	-	130
Björkesåkrasjön	1	-	-	-	-	-	-	-	1
Snogeholmsjön	67	-	-	-	-	-	-	-	67
Summa	973	119	95	43	86	149	115	120	1700

FRILUFTSVAROR

Utan mellanhänder... Bra för hälsa och börs!

RYGGSÄCKAR

Polyamid, stoppade axelremmar, justerbara ryggplattor, hölthålle, snölös, avdelningsbart inrymme m fl finesser

35 liter (495:-) **295:-**
60 liter (795:-) **445:-**
75 liter (995:-) **545:-**

VILDMARKS-RÄTTER

BLÅ BAND
39:-
Campingaz
Trangia
KÖK & LYKTOR
(gasol o sprit)

VANDRARKÄNGA BJÖRN

Superkvalite Oxhud, bekrandsöm, termofoder, Isolator grovsula. Stil 38-46 (1295:-)

595:-

VANDRARSTÖVEL VISENT

Toppkvalite med filtfoder, hälftsgelänk, snörning, grovsula. Stil 38-46 (595:-)

295:-

FRILUFTSPRYLAR TILL LÅGPRIS

SOVSÄCKAR +2° till -18°

195:- 295:-
395:- 495:-

Supersoft Hollowfill, termosöm, bomullins, fojplatta, värmeklaff, dubbla dragskor, kapuchong m m (EU-tillv)

VILDMARKS-/SAFARIKONFEKTION CAT MAN DOO

Set byxa/jacka (1195:-) **649:-**
Byxa..... (399:-) **288:-**
Jacka..... (695:-) **448:-**
Väst..... (299:-) **178:-**
Shorts..... (339:-) **198:-**

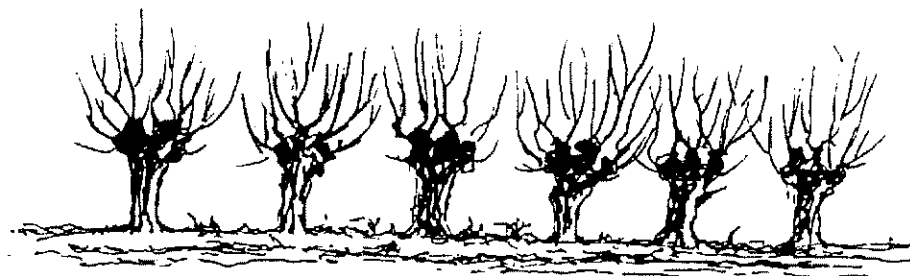
REGN-/VINDSTÄLL

MICRO ANDAS från Ahero, Aqvatec m fl **695:-**

REGNSTÄLL

Vävuren pu..... **279:-**
PONCHOS..... **198:-**

FRILUFTSVAROR AB
Lantmannag 47 (intill Shell), Malmö • Tel 040-19 47 04
-68 30 -98 ÖPPET: Vard 10-18 • Lörd 11-14 • www.friluftsvaror.se

HÖSTENS AKTIVITETER

Träningen av eftersökshundar har kommit igång och fortsätter varannan söndag vid Sturup.

Flera ekipage har hjälpt till vid de medlemsjakter som genomförts under hösten.

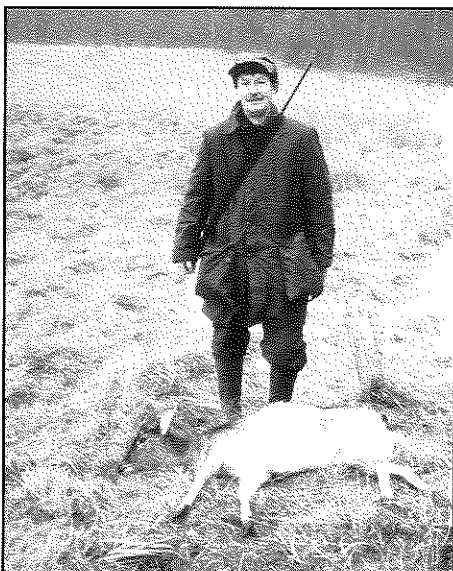
Ivan Rezic efter ett lyckat hardrev (vänster).

Karl-Fredrik Eriksson med en nyskjuten dovspets (under till vänster).

Mats med sin Flat Coat Retriever (under till höger)

Labradoren Lemon under ett träningspass (överst nästa sida).

*Foto: Fredrik Eriksson,
Lars G Truedsson.*

Laddutrustning / Lyman, RCBS, Hornady Lee.

Laddpaket / Rockchucker Master kit 4 292 kr.

Hylsor / Starline, Remington, PMC, Federal, Norma.

Krut / Norma.

Kulor / Barnes, Hornady, Nosler, Sierra, Speer.

Tändhattar / CCI, Federal, Remington, Winchester.

Ammunition / Federal, PMC, Sellier & Bellot, Winchester, Norma.

Övningsammunition / ex. 30-06 från 70 kr / 20 st. Finns även i andra kalibrar.

Jaktammunition / ex. 30-06 från 125 kr / 20 st.

30-06 Federal Trophy Bonded 11,7 g 357 kr / 20 st.

Sluggs, Federal 36 kr / 5 st.

Kikare & Kikarsikten / Bushnell, Smitdt & Bender, Simmons, Bauch & Lomb.

Jaktstövlar från 571 kr

Vapen, kula och hagel. Ring för prisuppgift.

Detta och mycket annat hittar Du i vår katalog.

Beställ katalogen **GRATIS** - ring, faxa eller skriv till oss.

Din leverantör i Skåne - Besök oss gärna i Vellinge

Vapex Import & Export AB

Box 147, 235 22 VELLINGE

Ordertel: 040-420323 Fax: 040-424563

e-mail: order@vapex.se,

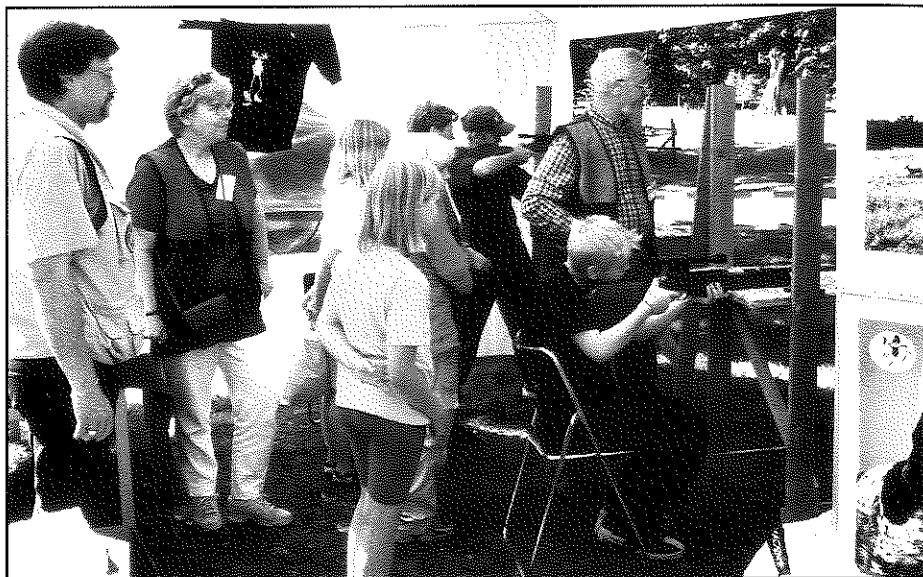
hemsid: <http://vapex.se>

ORDER PER POST ELLER FAX

Öppet vardagar 9.30- 18.00.

Harriet Forsell och Lennart Gotthardsson assisterar ungdomar vid luftgevärsskyttet.

- Automattvätt
- GDS-hall (Gör det självplatser)
- Biltillbehör, reservdelar
- Släpvagnsuthyrning
- Videouthyrning
- Verksstad
- Biluthyrning
- Livsmedel

Valdemarsro, Vattenverksvägen 60, Malmö, tel 040 - 18 47 48
Öppen dygnet runt.

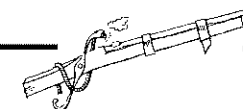
OK Mobilia, Blekingsborgsgatan, Malmö, tel 040 - 96 55 00
Bemannad station öppen vard. 07.00 - 21.00, lö-sö 08.00 - 21.00

Törnrosen, Cronmans väg, Malmö, tel 040 - 94 38 10
Bemannad station.

Burlövs centrum, Burlöv (Obemannad station)

Segevång, Kronotorpsgatan, Malmö (Obemannad station)

DEN RIKTIGA BENSINSTATIONEN

Herr Nobels röksvaga krut

Även de modernaste uppfinningar bliva med tiden tråkig vardagsmat. Röksvagt krut har nu fyllt så där 120 år, och svartkrutet har åter ökat i användning, hos oss till målskjutning och i USA till jakt med egen jakttid (ibland delad med bågjägarernas). Bland andra kom Alfred Nobel fram med sitt Nobel-krut för så där 110 år sedan. Och det krutet . . .

Men först lite bakgrund.

Det började egentligen runt 1875. Alfred hade bott ett par år i sitt hus nära Triumfbågen, ett stort hus han kom att behålla livet ut. Där hade han inredd ett laboratorium inne på gården. Att syssla med sprängämnen så centralt i en stad vore säkert straffbart idag, men detta var för 125 år sedan.

Försäljningen av hans dynamit gick bra och han tjänade bra. Ett litet aber var dock att en del användare fortfarande använde den farligare sprängoljan / nitroglycerinet på grund av dynamitens lägre sprängverkan. I bland annat en del svenska gruvor var berget sådant att man ansåg dynamiten som otillräcklig.

Vad Nobel kom på 1875 var att blanda några procent nitrocellulosa i nitroglycerinet. Efter otaliga experiment inne på bakgården fick man fram receptet för **Nobels Extradynamit** - ett sprängmedel som kombinerade dynamitens hanterbarhet med nitroglycerinets sprängverkan. När Nobel lagt grunden återstod många experiment på olika fabriker för att få fram en lämplig tillverkningsprocess. Extradynamiten (ibland kallad spräng-

gelatin kom till användning bland annat till S:t Gotthardtunneln, där berget var lika hårt som i en del svenska gruvor.

Man ska veta att under de sista årtiondena av 1800-talet var det en febril kapprustning i Europa, och effektiva (läs långskjutande) handeldvapen var fortfarande mycket intressanta för militären. Idag har som bekant helt andra typer av vapen tagit över militärens intresse.

Franska kemister hade redan ett röksvagt krut framme, Vieille-krutet. Nobel trodde sig kunna ta fram ett ännu bättre sådant. Hade Nobel visst så mycket problem han skulle få på grund av detta krut, hade han säkert lagt ner experimenten.

Han fortsatte på samma spår som extradynamiten. Det finns stora kemiska likheter. Men nu var det nitrocellulosan som var huvudingrediensen och skulle spetsas med lite nitroglycerin.

Nobel-krutet kallades även Ballistit. Hans patentskrift fick nr 51471 i "Kaiserliches Patentamt" i 1889. Det var alltså ett av de första röksvaga kruten. Den italienska

militären köpte rätten att licenstillverka det nya krutet 1890.

Huruvida uppfinningen någonsin erbjöds franska militären är lite osäkert, men i varje fall blev fransmännen synnerligen stötta över "exporten". Alfred blev anklagad för att ha stulit ideen från franska kemister, mer eller mindre utsparkad från Frankrike och sitt älskade Paris var han tvungen att bosätta sig i Italien.

Nu gick det väl ingen nöd på Alfred Nobel. Som den förmögna man han var köpte han en villa vid havet i närheten av San Remo. Alfred inrättade ett laboratorium och fortsatte experimentera. Bland annat med raketer. Som drivmedel till raketerna provades krut, dynamit och tryckluft. Den myckna båttrafiken utanför Villa Nobel begränsade dock skjutningarna.

1893 köpte Alfred ett företag i Sverige, nämligen AB Bofors-Gullspång. Här fanns möjlighet till provskjutningar utan att alltid hålla ett öga på fiskebåtar och nöjesbåtar (som i San Remo). Vid den här tiden var stora pansarfartyg på modet och även Sverige planerade sådana. Det krävde grova, långskjutande kanoner och grova pansarplåtar, båda sakerna tänkte Alfred Nobel utveckla i Bofors. Satsningen låg helt rätt i tiden och 1897 visades en kanon med en kaliber av 25 cm i Stockholm.

Nåja, tillbaka till krutet.

Hur länge man använde beteckningen Nobel-krut är jag inte säker på men i "Nya Jaktboken" från 1913, talas det om Nobel-Krut som kom från Bofors. Det fanns inte att köpa i löst utan endast i färdigladdade eller krutladdade patroner. Samma sak gällde även Normalkrutet som kom från Svenska Krutfabrierna i Landskrona. Av de i boken omnämnda svenska röksvaga kruten var det endast

Gyttorps-krut som såldes löst.

Vid den tiden, strax före och under det första världskriget, var nog fördelningen mellan svartkrutsjägare och de som använde röksvagt krut ungefär fifty-fifty. Det tycks ha förekommit en del laddning i hemmen av hagelpatroner. Däremot verkar patroner för studsare i allmänhet köpas färdigladdade.

Expresspatroner till expresstudsare (ja, det står så) i kaliber .500 ställa sig ganska dyra, 25 kronor per 100 st. Den svenska arméns kasserade Remingtongevär, kaliber 12,7 kunde 1913 köpas för 10 kronor stycket. Passande svartkrutspatronerna kostade 8 kronor hundrat (ja- 100 st). Armén sålde givetvis ut Remingtongevären allt eftersom 6,5 mm Mausergevär köptes in till förbanden.

Många ansåg Mausergevären olämpliga till jakt. De var alltför finkalibriga och man var oroliga för olyckor med de långskjutande gevären. De finkalibriga militärvapnen har nog setts lite som djävulens verktyg.

Jaktstadgan 1913 har en bestämmelse så lydande: Gevär af 7-millimeter eller mindre kaliber och af modell hufudsakligen afsedd för krigsbruk må icke användas till annan jakt än efter sälhund i öppna hafvet eller i hafsbandet.

Fortsättning följer...

© 2000 Jan-Erik Vallin

SEA

Hund & Katt

Nu behöver du inte leta längre!

Vi har allt till din hund för en lyckad jakt!

VÄLKOMMEN!

Även stort sortiment av kattmat och tillbehör!

Öppettider: Mån-Onsd, Fred: 12.00 - 18.00 Torsd: -19.00

Lörd: 10.00 - 14.00 eller efter överenskommelse.

Tel & Fax: 040 - 54 74 07

Adress: Virkesvägen 2 (Följ skyltar från Käglingevägen)

STYRELSE OCH KONTAKTPERSONER

Styrelse

Eskil Larsson, ordf 040 - 44 02 98
Lars G Truedsson, v.orfd 040 - 41 12 23
Max Siller, sekr 040 - 44 41 19
Jan Åkevall, kassör 040 - 96 00 38
Mai Adielsson 040 - 49 30 23
Lennart Gotthardson 046 - 25 49 71
Lars Göran Nilsson 040 - 46 07 06
Kjell Sandström 040 - 30 18 91
Anders Wahlström 040 - 96 32 86

Styrelsesuppleanter

Lennart Mårtensson, v.sekr 040 - 40 37 77
Lena Eidelin v. kassör ... 040 - 93 91 30
Göran Wilson 040 - 16 31 48
Rolf Axelsson 040 - 94 09 36

Sektion PR-Red.kommitté

Lars G Truedsson 040 - 41 12 23
Lennart Mårtensson, webm 040 - 40 37 77
Lena Eidelin, mässansv. 040 - 93 91 30

Sektion Utbildning

Anders Wahlström 040 - 96 32 86
Kjell Sandström, temakv. 040 - 30 18 91

Sektion ungdom

Vakant, se utbildning

Sektion Provedare

Bo Berggren 040 - 40 21 48

Sektion Jakt & Viltvård

Charlie Johnsson 040 - 46 65 05
Eskil Larsson 040 - 44 02 98

Sektion Skydds jakt

Tage Andersson 040 - 94 19 41

Sektion Skytte

Lars Göran Nilsson 040 - 46 07 06
Rolf Axelsson 040 - 94 09 36

Sektion Kvarnbygården

Mai Adielsson 040 - 49 30 23

Sektion Medlem

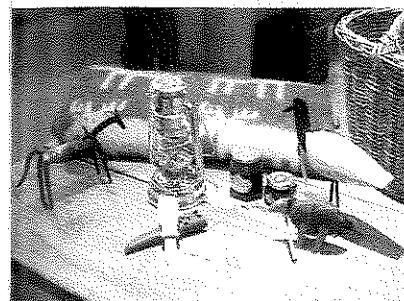
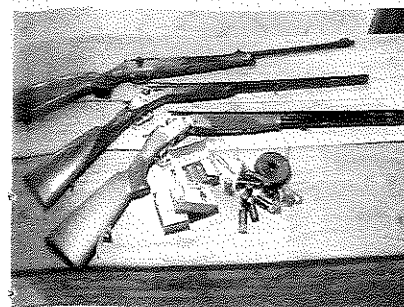
Lennart Gotthardson 046 - 25 49 71
Mai Adielsson 040 - 49 30 23
Gunnar Westberg 040 - 12 22 04

Revisorer

Raimo Issal 040 - 49 05 88
Carl Johan Lindblad 040 - 49 94 90
Åsa Laurell, suppl 046 - 14 40 48
Jonas Rosengren, suppl. 046 - 29 34 02

Valberedning

Bo Berggren 040 - 40 21 48
Sven Alttrell 040 - 16 11 91
Jan-Åke Fransson 040 - 49 48 07

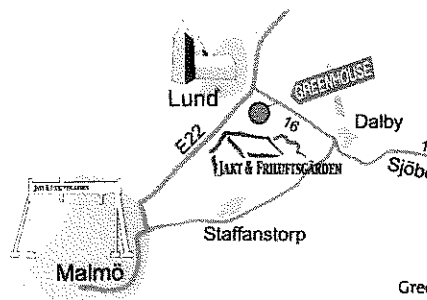
Är du inne eller ute?

Hos Jakt & Friluftsgården finns allt du behöver för att vara riktigt ute. Om det så gäller en höstpromenad i regnrusk, en lyckad jakttag eller en treveckors extremupplevelse i Nippakulta.

Genom kunskap och kvalitet ger vi alla utemänniskor möjligheter utöver det vanliga.

- Jaktkläder
- Friluftskläder
- Vapen & ammunition
- Skor, Kängor & Stövlar
- Ryggsäckar
- Tält
- Sövsäckar
- Hundartiklar
- Tillbehör för Jakt & Friluftsliv
- Österrikiska & Engelska kläder
- Presentartiklar

En butik att trivas i!

JAKT & FRILUFTSGÅRDEN

Greenhouse, Stora Råby byaväg, Lund (ca 2 km öster om Lund mot Dalby) • Tel: 046 15 50 93

Mån, Ons, Fre 12-19 • Tis Stängt • Tors 12-20 • Lörd 10-15 (Långlördagar 10-17)

Kansli: MALMÖ VILTVÅRDSFÖRENING, KVARNBYGÅRDEN

Adress: Östra Kattarpsvägen, P1 564, 212 91 MALMÖ

Exp.tid: Må - fr kl 08.30 - 12.00 Telefonsvarare övrig tid.

Telefon: 040 - 49 49 30

Postgiro 63 86 89 -0

Hemsida: <http://www.mvf.nu>

E-mail: mvf@telia.com

MEDLEMSAVGIFTER I

MALMÖ VILTVÅRDSFÖRENING

Vuxen medlem	200 kr/år
Ungdom upp tom 17 år	100 kr/år
Make/maka/sambo	75 kr/år exkl. MVF-Bulletinen

Djursjukvård med specialistkompetens

Måndag - Fredag 08.00 - 17.00

Kvällsmottagning Måndag - Torsdag

Jour dygnet runt, alla dagar !

Drop in
vaccination
Mån-Fred
08.00-18.00

Välkomna !

Cypressvägen 11

213 63 Malmö

Drop in
vaccination
Mån-Fred
08.00-18.00

Växel, tidsbeställning: 040 - 55 22 00, jourtel: 040 - 55 22 55

Djurshopen är öppen:
Måndag - Fredag 8.00 - 18.00

Besök oss på
www.djursjukhuset.m.se

